

't Gebroek van Loestertaal inne praktijk

Jan D. ten Thije, Emmy Gulikers en Karen Schoutsen

Aanleijing

De Universiteit Utrecht haet in opdrach vanne Nederlandse Taalunie ongerzeuk gedaon nao 't gebroek van **Loestertaal** in de sectore boew, gezondheidszurg en ongerwies in Nederland en Vlaanderen (zie luistertaal.nl en taalunie.org). Loestertaal hult in det gesjprekspartners allebei 'ne angere taal sjpraeke, mer zich versjtaon umdet ze euver voldoende receptieve vaardigheje inne taal van de anger besjikke. De Taalunie wult 't gebroek van Loestertaal sjtimulere es 'ne lieëgdrempelige en effectieve maneer um toet wejerzieds begrip te komme in miertalige situatie. Met Loestertaal kenne luuj zich blieve oetdrökke in 'n taal, terwiel zie auch 'ne angere taal baeter kenne liere beheerse.

Ongerzeuksvraag en -methode

De hoofdvraag van 't ongerzeuk is: 'Wie wuurt d'r met miertaligheid umgegang in de maatsjappelijke sectore boew, gezondheidszurg en ongerwies? En welke rol sjepeelt Loestertaal hiejin? Hiejbij zien d'r auch angere *communicatieve modi* en communicatiemiddele in kaart gebrach die in samesjpel met Loestertaal waere gebroek, wao-onger tolke, sjriftelijke vertalinge en pictogramme. Wiejer is d'r gekeke wie taalwetgeving en taalbeleid ingevuld zien inne drie sectore en of 't principe van Loestertaal dao ongerdeil van oetmak of oet zou kenne make. Es methodiek is d'r bureauongerzeuk oetgeveurd en zien d'r diepte-interviews aafgenaome met respondente oet de drie ierder geneumde sectore.

Besjtaonde praktijke met Loestertaal

Inne boew wuurt Loestertaal veurnamelik in formele euverlegge gebroek; in Nederland in 't Nederlands, Duits en Ingels en in Vlaanderen veurnamelik met twieë Belzje landjstale: Nederlands en Frans. Loestertaal blik inne boew good te werke in combinatie met non-verbale communicatie, wie gebare. Inne zurg blik Loestertaal good te werke in formele euverlegge tusse ziekenhoespersonieël. Loestertaal blik 'n good hulpmiddel te zien um cultuurgeveulige zurg te verlieëne. In 't ongerwies is Loestertaalveurnamelik 'ne opsjtap nao 't productief liere van 'ne twieëde of vraemde taal. Auch ken 't gebroek van Loestertaal de sjpraekangst in 'ne angere taal vermindere. In zoewaal 't ongerwies es de zurg blik 't gebroek van Loestertaal 'n belangriek middel um geveules en emoties te kenne uute.

Mier meugelikheje veur Loestertaal

In organisaties en insjtellinge zien d'r neet altied concrete aafspraakke euver de tale die gehanteerd waere. Loestertaal wuurt daorum veural ad hoc toegepas. Volges geïnterviewde zou 't helpe um mier euver Loestertaal en angere communicatiemeugelikheje vast te lègke in 't taalbeleid. Taegelikertied besjtaon d'r inne ongerzochte sectore waal concrete initiatieve wao-op 't principe van Loestertaal eenvoudig zou kenne aansjloete. Zoe ken Loestertaal inne boew altied positief bijdrage aane veiligheid en kwaliteitszurg, in de gezondheidszurg aan begriepelijkheid en gezondheidsvaardigheje en in 't ongerwies aan welbevinje en liere.

Aanbaevelinge

Geïnterviewde beneume zoewaal belemmerings- es succesfactore die aan 't gebroek van Loestertaal verbonje zien. Op basis van dees factore höbe v'r 'n aantal algemeine sector-euversjtijgende **handjvate** opgesjtelde veur 'n succesvol gebroek van Loestertaal inne praktijk (zie wiejerop). 't Is raodzaam um 't gebroek van Loestertaal wiejer te blieve ongerzeuke, auch in angere sectore en angere (Europese) lenj. Daonaeve is d'r mier bewözien nuuedig det Loestertaal 'ne optie is langs angere communicatieve modi. Um de bekendheid en toepassing van 't principe te vergruete, kenne praktische Loestertaaltraininge ontwikkeld waere. De letste aanbeveling geit euver 't inrichte van **proofprojecte**, biejevurbeeld in grensregio's, um te verkenne wie Loestertaal 'ne bijdrage ken levere aane werkgelegenheid en economie. Zoeë ken eemes met voldoende receptieve vaardigheje in 'ne taal al met 'ne baan beginne, terwiel eemes de productieve vaardigheje geleijelik aan biejsjaaf.

Praktische hangkvatte veur 't gebroek van Loestertaal

Veurbereiding

- **Taalbeleid.** Ontwikkel binne d'n organisatie ein taalbeleid en nim Loestertaal en angere communicatieve modi/communicatiemiddele daarin op (dink aan tolke, sjriftelikke vertalinge, video's, pictogramme en gebare).
- **Taalrepertoire.** Bring in kaart welke tale en/of taalvariëteite aanwezig zien en gesjpraoke waere en wat de meugelikhede veur Loestertaal zien.
- **Aafspraoke.** Maak aan 't begin van ein gesjprek aafspraoke euver welke tale/taalvariëteite gehanteerd zulle waere. Beej ein bewuste keuze veur Loestertaal is 't belangriek um daaraan vas te haaje en angere heejaan te herinnere.
- **Gesjpreksthema en veurkennis.** Haaj raekening met 't gesjpreksthema en de beejbehuurende gemeinsjappelijke veurkennis en ervaring.
- **Veurdeile.** Expliciteer veur alle gesjpreksdeelnimmers wat de veurdeile van 't gebroek van Loestertaal kenne zien, beveurbeeld det man zich 't beste in d'n eigen taal oetdrukke ken en taegeliekertied aan de beheersing van 'nen angere taal werke ken.

Oetveuring

- **Taalgebroek.** Articuleer beej 't gebroek van Loestertaal altied rustig en duudelik. Bun dich bewus van 't gebroek van complexere wäörd en zinne.
- **Controlere ongerling begrip.** Controleer tiedes gesjprekke regelmaotig of idderein zich voldoende versjteit en begriep. Bun geduldig, loester actief naor-ein en gaef einanger d'n tied en ruimte um vraoge te sjtelle.
- **Keus veur anger communicatiemeugelikhede.** Maak ein weleuverwaoge keus veur aanvullend gebroek van angere communicatieve modi en hulpmiddele. Bepaal welke alternatieve communicatiemeugelikhede 't guuef as Loestertaal toch neet good blik te werke, zoewie 't hantere van ein veurtaal.
- **Talige en culturele versjille.** Sjaon aope veur versjillende talige en culturele achtergronde en haaj raekening met meugelike versjille in vocabulaire of (vak)terminologie.

Evaluatie

- **Reflectie en evaluatie.** Reflecteer op d'n communicatie en op meugelike verbaeterpunte. Zorg veur eine periodieke evaluatie van d'n praktijk van Loestertaal in 't leech van taalbeleid, talige competenties van werknimmers, werving, werkverdeling, teambuilding en trainingsaanbod.